

HELSINKI SANOMAT

Samuli Tiikkaja

Barokna opera se sada može čuti i u Olavinlinni: gosti iz Hrvatske prekrasno su otpjevali Händela na Opernom festivalu

Iako Olavinlinna nije idealno akustičko mjesto za barokne opere, hrvatski je ansambl interpretaciju *Julija Cezara* u kojoj se moglo uživati.

Ovo ljeto napokon je doživjelo prvu izvedbu programa Savonlinna opera festivala pod umjetničkim vodstvom Villea Matvejeffa, nakon što je program odgađan dvije godine zbog pandemije koronavirusa. Za izbor prvog gostujućeg kazališta, Matvejeff je izabrao HNK Ivana pl. Zajca gdje je radio kao gostujući dirigent prije preuzimanja vodstva Festivala.

Hrvatsko je kazalište započelo svoj nastup s operom *Julije Cezar u Egiptu* Georga Friedricha Händela, čime je to postala prva barokna opera ikada izvedena na Savonlinna Opera Festivalu. Ovime se jasno pokazuje namjera novog umjetničkog direktora Festivala da ga reformira, dok je drugi primjer uvođenje mjuzikla *Guslač na krovu* u program za iduću sezonu. Ta će se izvedba dobro uklopiti na pozornicu dvorca Olavinlinna, dok barokna opera tamo nije kod kuće.

Zvukovno, barokni operni repertoar oslanja se na velike povijesne romanse vrlo suptilnim načinima stvaranja zvuka, što najbolje dolazi do izražaja u manjim i akustički mirnijim dvoranama. Unatoč tome, hrvatska produkcija *Julija Cezara* lijepo je sjela u Olavinlinnu, iako izvorni i jedinstveni oblik pozornice nije pomogao te je zahtijevao podosta režijskih adaptacija opere.

Režija Marina Blaževića zahtjeva vrijeme i strpljenje gledatelja prije nego se počinje rasplitati, a s druge strane glazbeno trajanje opere - više od četiri sata uz pauze - ostavlja dovoljno vremena. Čim se to dogodi, priča vas povuče u sebe.

Blažević donosi meta razinu u djelo te ga smješta u suvremenu kazališnu kuću: radnja opere smješta se u probe na sceni, konkretno u *sitz-probe*. Tipično, sjedeće probe su važan korak u

postavljanju opere jer tada po prvi puta solisti, sjedeći na pozornici, pjevaju svoje uloge uz orkestar.

Ovaj *Julije Cezar* počinje tako da solisti sjede na pozornici te počinju pjevati djelo iz nota. Iz toga se nastavlja interpretacija koja ulazi u estetiku 18. stoljeća, ali uvijek kroz optiku suvremenosti.

Ovo se djelo definira kao "ozbiljna opera", što je i bila dominantna forma u baroku. Nešto kasnije opera *buffa*, "komična opera" u koju ulaze i najpoznatiji Mozartovi naslovi, postaje iznimno popularna.

Mnogi dijelovi Blaževićeve režije su zabavni i humoristični, a pogotovo izvedba *mezzosopranistice* Diane Haller u naslovnoj ulozi. Tijekom cijele predstave Haller, između ostaloga, donosi kolorature u inventivnim načinima ove režije.

Ona je predvodila solistički ansambl svojom vokalnom izvedbom tijekom cijele večeri, ali i sopranistica Anamarija Knego kao Cleopatra, *mezzosopranistica* Dubravka Šeparović Mušović kao Cornelija, *mezzosopranistica* Sonja Runje kao Tolomeo te *mezzosopranistica* Rachel Kelly, koja je naknadno pozvana u Savonlinnu kao zamjena za Michaelu Selinger, također su lijepo i vješto pjevale.

Kao što je vidljivo s popisa, većina pjevačica su *mezzosopranistice*, jer u skladu s baroknom tradicijom, mnoge su muške uloge skladane za kastrirane pjevače. U suvremenom kazalištu role kastrata pjevaju solistice ili kontratenori, kao što je i ovdje bio slučaj s Frankom Klisovićem u ulozi Nirena. Baritoni Luka Ortar i Ivan Šimatović donijeli su dubinu prisutnosti u nižim frekvencijama.

Orkestar predvođen Benjaminom Baylom briljantno je odsvirao Händela te se u glazbenoj cjelini moglo uživati. Suvremena rasvjeta i videoprojekcije olakšale su transformaciju kazališne adaptacije na pozornicu Olavinlinne, zadržavajući vizualno prekomjerje u projekcijama Dobriše Radovanovića kojima je scenografija Alana Vukelića mudro postavila točke fokusa. Dvanaestero plesača, u koreografiji Michelea Pastorinija, jednako su doprinijeli svojim pokretima.